

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, w sprawie z powództwa - (...) Spółki Akcyjnej (...) w Ł. przeciwko (...) (...) Spółce Akcyjnej w W., o zapłatę 2.700,00 zł, zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 sierpnia 2010r. do dnia zapłaty oraz kwotę 752,00 zł tytułem kosztów postępowania, w tym kwotę 600,00 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego, oddalając powództwo w zakresie ustawowych odsetek za okres od dnia 22 lipca 2010r. do dnia 27 sierpnia 2010r. Powyższe orzeczenie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych: w dniu 2 stycznia 2013r. strona powodowa (...) Spółka akcyjna (...) z siedzibą w Ł. wystąpiła przeciwko (...) (...) Spółce akcyjnej z siedzibą w W. z pozwem o zapłatę kwoty 2.700 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2010 r. do dnia zapłaty. Strona powodowa wniosła ponadto o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych i wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Podstawą dochodzonego roszczenia jest zwrot kosztów wynajmu pojazdu zastępczego przez okres, w którym powód nie był w stanie używać samochodu uszkodzonego w kolizji drogowej. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi wydał w dniu

29 kwietnia 2013r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniając w całości żądanie zawarte w pozwie. W dniu 7 czerwca 2013r. strona pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Strona pozwana zakwestionowała kwotę dochodzoną pozwem o co najmniej 180 zł oraz okres użyczenia samochodu zastępczego. W dniu 21 kwietnia 2010 r. doszło do kolizji drogowej, której sprawcą była D. S. posiadająca obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wykupione w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Uszkodzeniu uległ samochód należący do strony powodowej marki F. (...) nr rej. (...). Pojazdem kierował Z. I., który był przedstawicielem handlowym strony powodowej. Z. I. zgłosił szkodę do pozwanego zakładu ubezpieczeń w dniu 22 kwietnia 2010 r. W dniu 23 kwietnia 2010r. Z. I. (1) przekazał uszkodzony pojazd do (...) prowadzącego działalność pod firmą A.S.O. N.. W tym samym dniu strona powodowa wynajęła samochód zastępczy marki F. (...) w (...) Spółce akcyjnej z siedzibą w K., która z tego tytułu wystawiła fakturę opiewającą na kwotę - po dokonaniu korekty - 280,01 zł. W okresie od dnia 27 kwietnia 2010 r. do dnia 10 czerwca 2010 r. strona powodowa wynajmowała samochód od S. N., który wystawił z tego tytułu fakturę opiewającą na kwotę 2.700 zł netto. Strona powodowa wynajmowała samochód przez okres 45 dni. W dniu 26 kwietnia 2010 r. rzeczoznawca P. D. reprezentujący stronę pozwaną dokonał oględzin pojazdu opisując powstałe w kolizji uszkodzenia. W dniu 27 kwietnia 2010 r. strona powodowa złożyła upoważnienie do dokonania naprawy przez warsztat samochodowy 7 formie bezgotówkowej. Po przekazaniu samochodu do warsztatu samochodowego oczekiwano na zaakceptowanie kalkulacji naprawy. Strona pozwana sporządziła kosztorys naprawy nr (...) w dniu 10 maja 2010 r. Kosztorys został przesłany do strony powodowej w dniu 12 maja 2010 r. Zakład ubezpieczeń uzależnił pokrycie kosztów naprawy od przedstawienia faktur potwierdzających dokonanie napraw oraz zastrzegł sobie prawo do wykonania oględzin pojazdu po dokonanej naprawie. Pierwotny kosztorys opierał się na częściach zamiennych. Zakład naprawy zaproponował jednak nowe części, jako że samochód był nowy. W dniu 19 maja 2010 r. pozwany zakład ubezpieczeń otrzymał do zatwierdzenia kosztorys naprawy pojazdu sporządzony w systemie (...). Pozwany zakład ubezpieczeń zatwierdził wskazany kosztorys w dniu 27 maja 2010 r. Uszkodzony w kolizji pojazd naprawiano do 3 czerwca 2010 r. do 9 czerwca 2010 r. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał zasadność powództwa w zdecydowanej większości. Wskazał, iż istota sporu sprowadza się do określenia uzasadnionego czasu naprawy spornego samochodu w realiach warsztatu naprawczego liczonego w dniach kalendarzowych, z uwzględnieniem dni roboczych oraz dni wolnych od pracy oraz okresów oczekiwania na akceptację kosztorysu naprawy, a także przerw w pracy wynikających z technologii naprawy. W myśl zasady pełnej kompensaty, wyrażonej w art.361 k.c. poszkodowany może domagać się pokrycia szkód, które powstały wskutek wypadku komunikacyjnego i pozostają z nim w adekwatnym (normalnym, typowym) związku przyczynowym. Strona powodowa niniejszym pozwem dochodzi pokrycia przez stronę pozwaną kosztów najmu pojazdu zastępczego. Takie stanowisko Sądu znajduje oparcie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013r., który stwierdził, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomiczne uzasadnione

wydatki na najem pojazdu zastępczego (sygn. akt III CZP 76/13, Lex 1392609). Nie sposób przy tym przyjąć, że okres najmu jest tożsamy z czasem technologicznego okresu naprawy. Należy pamiętać, że należy uwzględnić również czas, w którym dokonane zostaną oględziny pojazdu, zakład ubezpieczeń zatwierdzi kosztorys naprawy. A więc, chodzi o okres, w którym poszkodowani faktycznie nie byli w posiadaniu pojazdu zdatnego do normalnej eksploatacji. Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej odnoszący się do chwili rozpoczęcia naprawy uszkodzonego samochodu. Otóż, pozwany zakład ubezpieczeń podniósł, że warsztat samochodowy mógł rozpocząć naprawę od momentu przekazania przez pozwanego wyliczenia wysokości szkody, czyli od dnia 12 maja 2010 roku. Trudno jednak zgodzić się ze stanowiskiem strony pozwanej, że prowadzący warsztat samochodowy będzie dokonywał naprawy bez ustalenia kto pokryje koszty tejże naprawy. Chodzi tu o sytuację, gdy naprawa dokonywana jest w formie tzw. „beztówkowej”, to znaczy, zakład ubezpieczeń nie wypłaca odszkodowania poszkodowanemu a dokonuje rozliczeń z warsztatem samochodowym. Zakład ubezpieczeń nie przyjął na siebie odpowiedzialności pisząc o tym wprost w piśmie z 12 maja 2010r., a tym samym pod znakiem zapytania pozostawała kwestia kto pokryje koszty naprawy. Nie sposób więc uznać, że oczekiwanie osoby prowadzącej warsztat samochodowy na zatwierdzenie kalkulacji przez pozwanego zakład ubezpieczeń jest chybione. W sytuacji, gdyby zakład ubezpieczeń odmówił wypłaty kwoty ustalonej w kalkulacji naprawy, przedsiębiorca prowadzący warsztat samochodowy musiałaby liczyć się z koniecznością wystąpienia na drogę sądową w celu dochodzenia swoich należności, czy to od powodowej spółki, czy to od pozwanego zakładu ubezpieczeń. Z tego względu oczekiwanie na zatwierdzenie kalkulacji naprawy należy uznać za uzasadnione. W myśl zasady pełnej kompensaty, wyrażonej w art.361 k.c., poszkodowany może domagać się pokrycia szkód, które powstały wskutek wypadku komunikacyjnego i pozostają z nim w adekwatnym (normalnym, typowym) związku przyczynowym. Strona powodowa dochodzi pokrycia przez pozwaną kosztów najmu pojazdu zastępczego, który był używany w czasie, w którym był on pozbawiony możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu. Normalnym następstwem wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego doszło do uszkodzenia pojazdu jest utrata możliwości korzystania z samochodu, a to z kolei - dla wykorzystującego ten samochód powoduje konieczność najmu pojazdu zastępczego. W judykaturze przyjmuje się, że ponoszenie kosztów najmu samochodu zastępczego pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym (tak wprost SN w wyroku z dnia 2 lipca 2004 roku., II CK 412/03 Biul. S.N. 2004/12/9 5 w wyroku z dnia 5 listopada 2004 r., II CK 494/03, Biul. SN 2005/3/11.SN wr wyroku z dnia 8 września 2004 roku) IV CK 672/03, Lex nr 146324 stwierdził jednoznacznie, że utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia szkodę majątkową). Jeżeli zatem, poszkodowany poniósł koszty najmu pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. W świetle przepisów prawa pozwana jest zobligowana pokryć koszty najmu pojazdu zastępczego w pełnej wysokości, aby tym samym wyrównać uszczerbek powstały w majątku poszkodowanego. Wobec przedstawionej wyżej argumentacji, w ocenie Sądu Rejonowego, za uzasadnione należało uznać zasądzenie kwoty 2.700 zł tytułem reszty odszkodowania na podstawie art. 822 k.c. w związku z art. 361 k.c. oraz art. 436 k.c. oraz przepisami ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U nr 124, poz. 152 z późn. zm.). O odsetkach ustawowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 817 § 1 k.c. zasądając je od dnia 28 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty. O kosztach procesu należało orzec w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że Sąd oddalił powództwo tylko w zakresie części odsetek za zwłokę. Zgodnie jednak ze zd. 2 art. 100 k.p.c. Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów-, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. i włożył na stronę pozwaną obowiązek zwrotu wszystkich kosztów procesu.

Przedmiotowe orzeczenie w zakresie uwzględniającym powództwo apelacją zaskarżyła strona pozwana, która w pierwszej kolejności wnosząc o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu znajdującego się w aktach sprawy tj. umowy użyczenia z dnia 26 kwietnia 2010 r. zawartej pomiędzy Z.l. a (...) N. S. N. (...) (złożonej na rozprawie w dniu 19 grudnia 2014 r. przez świadka P. N.), na okoliczność treści oraz zakresu umowy z której powód wywodzi swoje roszczenie, z którego wynika, że powodowi bezpłatnie użyczono pojazd zastępczy w okresie od dnia 27 kwietnia 2010 r. do dnia 10 czerwca 2010 r.; swój wniosek pozwany motywuje tym, że na etapie I instancji wniosek pozwanego złożony na rozprawie w dniu 19 grudnia 2014 r. został pominięty przez Sąd I instancji (Sąd I instancji nie uzasadnił swojej decyzji w tym względzie), wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt A. sentencji - poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za I instancję

w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w postępowaniu apelacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych; ewentualnie zaś o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w tym co do kosztów postępowania za obie instancje. Strona pozwana zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła:

1. naruszenie art. 233 § 1 KPC, które to uchybienie miało istotny wpływ na w sprawy, poprzez:

a) przyjęcie przez Sąd I instancji, że powód zasadnie dochodzi kwoty wynikającej z faktury VAT nr (...), w sytuacji gdy z umowy użyczenia dnia 26 kwietnia 2010 r. zawartej ze Z. l. jednoznacznie wynika, że pojazd zastępczy został udostępniony powodowi bezpłatnie;

b) poczynienie ustalenia, że niezbędnym czasem naprawy uszkodzeń pojazdu F. (...) nr rej. (...) po kolizji z dnia 21 kwietnia 2010 r., był okres 45 dni, przypadających od 27 kwietnia 2010 r. do 10 czerwca 2010r. podczas gdy z zeznań świadka Z. l. złożonych na rozprawie w dniu 5 listopada 2013 r. wynika, że pojazd zastępczy nie był wykorzystywany w weekendy oraz w święta, tj. łącznie przez 17 dni, a zatem nieuzasadnione jest doliczenie tego okresu do czasu użyczenia pojazdu; z ustnej opinii uzupełniającej biegłego sądowego T. M. wynika, że warsztat dopuścił się kilkudniowej zwłoki z zamówieniem części do naprawy; zarówno z opinii biegłego sądowego T. M., jak i z zeznań świadka Z. l. wynika, że naprawa zakończyła się w dniu 9 czerwca 2010 r. (a zatem w tym dniu winno się zakończyć użyczenie pojazdu), natomiast powód bezzasadnie odebrał pojazd z jednodniowym opóźnieniem, tj. w dniu 10 czerwca 2010 r.; z opinii biegłego sądowego T. M. wynika, że pojazd F. (...) po kolizji z dnia 21 kwietnia 2010 r. był sprawny technicznie i zdalny do jazdy, a co za tym idzie nie było konieczności przetrzymywania tego pojazdu w warsztacie w okresie, w którym naprawa nie była prowadzona (zwłaszcza, że warsztat otrzymał części dopiero w dniu 2 czerwca 2010 r., a zatem dopiero po ich uzyskaniu możliwe było rozpoczęcie naprawy); nie uwzględnienie przez Sąd I instancji, że pozwany na etapie postępowania likwidacyjnego zwrócił powodowi kwoty 180 zł oraz 270,50 zł tytułem kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres po kolizji z dnia 21 kwietnia 2010 r.;

1. naruszenie art. 710 KC poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie przez Sąd I instancji, że pojazd zastępczy został udostępniony powodowi odpłatnie w sytuacji gdy z umowy użyczenia z dnia 26 kwietnia 2010 r. zawartej pomiędzy Z. l. a (...) N. S. N. (...) wynika, że pojazd zastępczy został oddany powodowi do bezpłatnego używania;

2. naruszenie art. 659 § 1 KC poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd I instancji, że źródłem roszczenia powoda jest umowa najmu pojazdu zastępczego (a tym samym istnieje podstawa do wystawienia faktury VAT nr (...)), w sytuacji gdy z umowy użyczenia z dnia 26 kwietnia 2010 r. zawartej pomiędzy Z. l. a (...) N. S. N. (...) wynika, że pojazd zastępczy został oddany do bezpłatnego używania powodowi w okresie od dnia 27 kwietnia 2010 r. do dnia 10 czerwca 2010 r.;

3. naruszenie art. 361 § 1 KC poprzez uznanie, że normalnym następstwem kolizji z dnia 21 kwietnia 2010 r. było poniesienie przez poszkodowanego kosztu korzystania z pojazdu zastępczego przez cały okres od 27 kwietnia 2010 r. do dnia 10 czerwca 2010 r., podczas gdy zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego - adekwatny związek przyczynowy między uszkodzeniem pojazdu a kosztem korzystania z pojazdu zastępczego zachodzi w zakresie, w jakim poszkodowany korzysta z pojazdu zastępczego w okresie obiektywnie niezbędnym do przeprowadzenia naprawy pojazdu uszkodzonego.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację pozwanej wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania za II instancję wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jak częściowo zasadna zasługiwała na uwzględnienie co prowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego za bezzasadny należało uznać zarzut naruszenia prawa procesowego poprzez naruszenie przepisu art. 233 k.p.c. w zakresie w jakim Sąd I instancji nie uwzględnił w dokonanej ocenie zebranego

w sprawie materiału dowodowego umowy użyczenia zawartej między osobą korzystającą z pojazdu zastępczego a podmiotem oddającym ten pojazd w użyczenie. Za bezzasadne należało uznać również zarzutu naruszenia prawa materialnego wywiedzione czy też stanowiące konsekwencję zarzucanych naruszeń w zakresie postępowania dowodowego. Strona pozwana powołała się na umowę na piśmie zawartą przez Z. I. w dniu 26 kwietnia 2010 roku, która zgodnie z jej treścią była umową użyczenia pojazdu zastępczego uprawniającą do korzystania z tego pojazdu nieodpłatnie. Uznając bezzasadność powyższych zarzutów należy podkreślić, iż Z. I. nie był podmiotem uprawnionym do reprezentowania strony powodowej w zakresie zawarcia przedmiotowej umowy ze skutkiem odnoszącym się wprost na rzecz powódki, przy czym powódka nie potwierdziła faktu zawarcia powyższej umowy w formie wskazanej przez stronę pozwaną. Powódka przedstawiła dowody z dokumentów księgowych, które nie zostały zakwestionowane przez pozwaną, z których wynika, iż między powódką a podmiotem oddającym do użytkowania pojazd zastępczy doszło do zawarcia umowy najmu tegoż pojazdu, co wprost wynika z oznaczenia tytułu wystawienia przedmiotowego dokumentu księgowego [faktury VAT], jej przyjęcia przez stronę powodową i faktu zapłaty należności ujętej w fakturze. Wobec powyższego należało przyjąć, wbrew stanowisku pozwanego, iż w tym zakresie, poprzez czynności konkludentne doszło do zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego, której podstawową przesłanką po stronie obowiązków najemcy jest zapłata umówionego czynszu najmu.

Z przedstawionych wyżej względów apelacja strony pozwanej we określonej wyżej części jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Za zasadne natomiast należało uznać pozostałe zarzuty apelacji odnoszące się zarówno do oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jak i naruszeń prawa materialnego. Jak wydaje się bowiem w przedmiotowej sprawie, co wynikało wprost z zeznań świadka Z. I., bezsporną była okoliczność, iż wykonując obowiązki przedstawiciela handlowego korzystał on z pojazdu służbowego w okresach od poniedziałku do piątku, nie wykonywał natomiast swych obowiązków w weekendy i dni świąteczne oraz ustawowo wolne od pracy. Wobec powyższego za uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego, opierając się na niezakwestionowanych wnioskach wynikających z opinii biegłego powołanego w niniejszej sprawie, należało przyjąć, że faktyczny czas, którym uszkodzony pojazd znajdował się w warsztacie naprawczym w okresie od 27 kwietnia 2010 roku do dnia 10 czerwca 2010 roku winien zostać skrócony:

- po pierwsze – o 4 dni określone przez biegłego jako nieuzasadniony czas związany z niewłaściwą organizacją czasu pracy przez warsztat naprawczy;

- po drugie – o 14 dni jako dni wolne od pracy przypadające na wskazany wyżej okres, w szczególności: 6 sobót, 6 niedziel oraz 2 dni świąt wolnych od pracy wypadających od poniedziałku do piątku.

Łączny uzasadniony czas naprawy pojazdu a tym samym zasadny czas najmu pojazdu zastępczego winien wynieść 27 dni, co przy określonej i niespornej stawce w wysokości 60 zł za dobę kwotowy koszt wynajmu pojazdu zastępczego winien zamknąć się kwotą 1.620,00 złotych. Ustalając powyższe koszty należało wskazać, iż strona powodowa powołując się na nieopłacalność cotygodniowego zwrotu pojazdu zastępczego do firmy wynajmującej ten pojazd oraz na fakt uzyskania niższej kwoty kosztów dobowych najmu w związku z jego ciągłością, w żadnym zakresie powyższych faktów nie udowodniła, wobec czego należało uznać, iż tylko konieczność wynajęcia pojazdu zastępczego na czas świadczenia określonych obowiązków przez przedstawiciela handlowego powódki pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem objętym ryzykiem ubezpieczeniowym w rozumieniu art. 361 § 1 k.p.c., za który odpowiada pozwany ubezpieczyciel. Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok podlegał zmianie poprzez obniżenie zasądzonej na rzecz strony powodowej kwoty do wartości wyżej określonej i oddalenie powództwa w części tj. co do kwoty 1.080,00 złotych wraz z dochodzonymi przez powódkę ustawowymi odsetkami od kwoty, co do której nastąpiło oddalenie powództwa. Konsekwencją zmiany merytorycznej rozstrzygnięcia była konieczność zmiany orzeczenia w zakresie kosztów postępowania przed sądami obu instancji przy zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania faktycznie poniesionych przez strony. Koszty poniesione w sprawie wyniosły:

- po stronie powodowej: opłata sądowa od pozwu 135,00 zł, koszty zastępstwa procesowego powódki 600,00 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17,00 złotych – łącznie 752,00 złote;

- po stronie pozwanej: koszty zastępstwa procesowego pozwanej 600,00 złotych, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17,00 złotych oraz rozliczone zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego 810,81 złotych – łącznie 1.427,81 złotych. Powództwo w niniejszej sprawie w zakresie należności głównej zostało uwzględnione w zakresie 60 % wobec czego z ogólnej kwoty kosztów na rzecz pozwanego należało zasądzić kwotę 119,92 złotych.

Uznając, iż przed sądem II instancji, apelacja została uwzględniona w tożsamym zakresie, w zakresie kosztów postępowania, które wyniosły:

- po stronie powodowej – koszty zastępstwa procesowego w tym postępowaniu – 300,00 zł;

- po stronie pozwanej – opłata sądowa od apelacji 135,00 zł i koszty zastępstwa procesowego pozwanej – 300 zł – łącznie – 435,00 złotych

należna dla powoda tytułem zwrotu byłaby kwota 6,00 zł co czyniło zasadnym konieczność zastosowanie przepisu art. 100 in fine k.p.c. i wzajemne zniesienie między stronami kosztów postępowania odwoławczego.